

C. K. Državno Odyjetništvo u Šibeniku
I. R. Procura di Stato in Sebenico

Stiglo dne..... sat..... pod.
Pervenuto li **1. 4. 09** ora **1 1/2. jand.**
Primjer..... Nadp..... Pri.....
Esem..... Rub..... Alleg.....

Prava Pucka Sloboda

PREDPLATNA CIENA NA GOD. K 2
- NA PO GOD. 1 - POJEDINI BROJ 2 p.
PREDPLATA SE ŠALJE UREDNIŠTVU

izlazi svakog četvrtka

IZDAVATELJ, VLASTNIK I ODGO-
VORNI UREDNIK: VLAD. KULIČ
- UVRSTBE PO CIENIKU III POGODBI

God. II.

ŠIBENIK, I. travnja 1909. god.

Broj 49.

Laž i kleveta su krieposti demokrata.

Kad čovjek uzme u ruke listove naših nazov-demokrata, ne zna bi li se smijao ili ljutio. Smijao, jer u njima nema ništa, što čovjeka potiče na ozbiljnost, a ljutio, jer i mi smo ljudi, pak nas u duši boli, kad vidimo, gdje naš brat pada u ponor umnog neznanja i duševne propasti.

Naši nazov-demokrati, mjesto da šire zdrava demokratska načela, namjesto da narod upućuju, kako da uredi svoje življenje i svoje kućne dnevne potrebe, oni lažima i klevetama nastoje narodu presaditi u dušu svu zloću, sve opačine, svog nesretnog znanja, ali plitkog znanja. Ovi duševni patuljci znaju, da je vjera temelj svakog napredka, pa za to rade farizejski, da ubiju u narodu pravi vjerski pojam, da ga tako poživinčena i upotrebe u svoje skroz stranačke i nizke svrhe. Zato ćemo opaziti, da u taboru naših nazov-demokrata imade najviše propalih moralnih i umnih stvorova; da ima razuzdane dječurlije, koja mrzi na mašklin i motiku, da ima nekoliko gradskih i varoških kalaiša, koji su naučni svom starom zanatu, što dobio, to popio, a da svim ovim umnim velikanima stoji na čelu čovjek, koji je svojim radom bilo javno, bilo privatno dokazao, da je njemu do dobrobiti maloga puka, koliko do lanjskog sniega i da bi on za svoje privatne interese žrtvovao ne jedno, ne dva sela, da li izdao, a kad bi mogao i prodao cio naš narod.

Laž i kleveta, to su dvie vrline, dvie krieposti naših nazov-demokrata, ili ako ćemo bolje, bezposlica, neznanica, krvopija i gulikoža naroda.

Oni znaju, da naši župnici u opće mora da rade kršćanski, mora da se bore proti laži i kleveti, mora da uče narod na kršćansko i uredno življenje, stoga svu svoju žuč siplju protiv njima u podpunom jeku svoje pogane duše.

U Italiji vodje socijalne demokracije, ta draga i mila braća naših nazov-demokrata, stidili su se, što su njihove novine bile toliko silnih puta utjerane u laž, kad god su izniele svoje protucrkvene potvore. Za to su obećali, da će službenim podacima dokazati pokvarenost katoličkog klera, pak im je pošlo za rukom, te su između sto i pedeset hiljada talijanskih svećenika, redovnika i redovnica našli samo tri šugave ovce. Evo najboljeg primjera, da napadaji, laži i klevete

padaju pred dokazima, istinom i poštenjem.

Mogu li naši nazov-demokrati reći ovako o ljudima, koji pripadaju njihovoj stranci, njihovom bratstvu, ili kako se oni medju sobom zovu iz dragosti, staležu? Nek slobodno pribroje svoje redove, nek se povrstaju i pošteno u oči pogledaju, pak ćemo onda viditi, koliko će ostati medju njima onih, koji mogu o sebi reći: Čisto čelo i pošteno srce, to su moje krieposti. Drugčije nije moguće ni da bude. Sve što se rodi, a nije od bremena, ili propade, ili za napast ostaje, tako su i ljudi, koji su stupili u redove nesretnog nazov-demokratizma u našoj zemlji ostali na napast svih značajnika i poštenjaka, koji su usilovani, da ih trpe, jer im to Bog nalaže, da im opraštaju, jer je Isus oprostio svojim krvnicima.

Na sve ovo nukaju ih dužnosti kršćanske sadržane u riečima Spasitelja: „Naučite od mene, jer sam ja krotak i ponizan u srcu. Ako na vas mrze, znajte, da su na mene mrzili prije vas!“

Šta je nova po svijetu.

Hrvatska. Frankovo od papira „Hrvatsko Pravo“ uvijek govori proti nagodbi, proti Madjarima, zagovara stanovište slobodne Hrvatske prama svakome; ali to su sve prazne fraze i puke rieči, djela protivno govore. Prijatelj je Raucha, s njim se sastaje, snuju planove, a sve proti interesima hrvatskoga naroda i ukupne naše domovine. Željeznicu do Pribudića — na koju su se bili Madjari obvezali — još niti su počeli graditi, niti će je graditi. Frank muči. Šume naše sieku, a korist crpi Madjarska, nit novčić ne ide u korist Hrvatske. Frank ne prigovara. Madjarski činovnici dolaze amo, ko da u nas nema sposobnih ljudi, škole se madjarske množe, a Frank Rauchu metaniše. Otkad je Rauch na banskoj stolici, bit će ih se tridesetak otvorilo. Kad Rauch i ne bi imao nikakova grieha na duši, nego samo taj, što je postao esponent ministra Wekerla, te što širom Hrvatske otvara vrata Madjarima — za to bi zaslužio, da ga svaki pravi domorodac zamrzi kao najočitijeg dušmanina Hrvatske. Frank s njime iz jednog vrča pije i s njime prijateljuje! To će reći, da jedan i drugi vrši volju Madjara, da im za interes služi, a na zator vlastite svoje domovine. 1848. u saboru hrvatskom, u cielome narode, bio je sami jedan izrod, jedan jedini madjaron, prodana mješina Salopek. A koliko ih je sada!! —

Frank stvara legije ne proti dušmanima Hrvatske zemlje naše, nego da iz zasjede bije kamenjem i olovom braću svoju, u kojoj vrije krv otca hrvatskog imena, našeg slavnog Starčevića. Jadna domovino!

Bosna. Došao je u Sarajevo novi kraljevski namjestnik. Dosadašnji otišao u mirovinu, jer da ne pozna hrvatski jezik. Dobro je, što se je i sad sjetio svoje mane, te da čovjek i ne može upravljati uspješno jednim narodom, ne poznavajući njegov jezik. I ako kasno, ali je u zgodno i shodno doba! Došao je Varešanin, čovjek Hrvat, a starinom Bošnjak. Zato je i drag Bošnjacima, pak ga dočekali baš ko kralja, a on im je progovorio, pozdravio ih samo u hrvatskom jeziku, što je bilo svakome drago. On je pravi čovjek, junak na glasu, vjeran rodu i kralju, pa će s braćom svojom Bosnu i urediti kako treba. I Filipović je ušao u Bosnu, osvojio ju i otišao je. Pametni ljudi se vladaju po shodnosti i zgodnosti.

Austrija. Forgač je imao u žepu tešku svoju vlade, da ju predade Srbiji, kojom bi bio zagrmio nek Srbija prestane izazivati, te da bira rat ili mir, kad sve vele-vlasti zamolile Austriju, da počeka dok one pokušaju Srbiju umiriti. I Forgač, na zapovied iz Beča, stade čekajući. Englezka, Francuzka, Njemačka, Rusija itd. prišapnule kralju Petru da svrši. I po zadnjim viestima mir je osjegurao u Evropi, a u Srbiji kako bude. Knez Gjorgje, sin kralja Petra, priestolonasljednik, glava ratobornika, odriče se nasljedstva. Nekoji kažu, da je to učinio, jer ga prisilio otac i ministri, a drugi kažu, da je on to učinio zato, jer je sav narod proti njemu, što je na smrt izubijao slugu svoga Kola-kovića. O ovomu se sad puno piše po listovima u svoj Evropi osobito u Srbiji. Nama je drago, da će sve svršiti bez rata, a daj Bože, da i u Srbiji svrši i bez ikakvog nereda, a pogotovo bez bune. Nek se saberu, razaberu i porade na svoj napredak ekonomski, a osobito uzgojni, jer kad nema ljudi ozbiljnih, učenih, nesebičnih, obzirnih i značajnih, sve sunovrat ide i domovina propada.

Persija. Buna se je sasvim razmahala. Nema ovečega mjesta, gdje buntovnika nema. Sad se ne čuju od njih drugi zahtjevi nego uzpostavu ustava. Što bi pak sabor učinio, to nije mučno pogoditi. Šahu se radi o glavi ili barem o kruni. On se uprav nahodi između bata i nakovnja. Kako će se iz toga klanca izbaviti, to još nitko ne znade. Počelo se već pisati, da bi samo koja od susjednih država tu i mogla i morala red uzpostaviti. Tu ulogu, rek bi, da će preuzesti Rusija. Ako bude pametna, ne će tražiti drugu Mandžuriju.

Pastirsko pismo biskupa Pulišića i kmetjski odnošaji.

Naš presvietli biskup dr. Vicko Pulišić upravio je puku svoje biskupije svoj pastirski korizmeni list. Pismo je prožeto ljubavlju za svojim stadom, te u njemu svaka rieč opominje vjernike, da se čuvaju onih, koji rieč ljubav, tumače u svoje svrhe, ekonomske, vjerske i političke. Dotiče se i onih, koji se proglašuju čuvarima i braniteljima narodnih prava i narodnih svetinja, a kad tamo nisu drugo, nego vuci razdioci, kojih treba da se svaki pravi i poštenu kršćanin čuva radi svoje tjelesne i duševne koristi, radi današnjeg blagostanja i onog posmrtnog života.

Presvietli dotakao se je i uredjenja kmetjskog pitanja, te veli:

„Ljubav me kršćanska potiče, a da vas upozorim još na neku struju, koja ovih zadnjih godina iz petnih žila nastoji, da vam u glavu utuvi neke utvore, koje su kadre, da vas za čas zamame na vašu golemu nesreću i materijalnu propast. Ima novina i ljudi, koji pišu i javno kažu da će vas barem djelomično osloboditi od harača, što ste dužni državi davati, i od kmetije. Ti ljudi i te novine zlonamjerno lažu i hotice vas zavaravaju, jer svakomu valja dati svoje, Bogu Božje, kralju kraljevo a gospodi gospodsko. Tako je uvijek bilo i tako će uvijek biti, jer je to zakon Božji, koji se sadržava u sedmoj zapoviedi,

Ovomu se zakonu nitko ne može i ne smije oteti; a tko se je usudio kralju, ne dati kraljevo, a gospodinu gospodsko, taj je morao i morat će unapredak imati više troška nego da je odmah platio državi porez a gospodi dohodak, jer će mu lahko na bubanj pokućstvo; i morati će na sudu odgovarati za to što nije u propisano doba izpunio svoju dužnost; a dotične parničke troškove ne će podmiriti oni, koji narod bune, nego sam zavedeni narod.

Koliko bi poštenije i po jasnog težaka koristnije bilo, da ga njegovi nadriprijatelji savjetuju, da dade svakomu svoje!

Tako je činio i jedan svećenik meni dobro poznat, pak je doveo svoje seljane do odkupa cieloga sela. Taj je svećenik vidio da je nekim težacima teško davati četvrtinu navlastito ovo zadnjih godina kad je u onom selu žloždera bila uništila veći dio vinograda, ali ih je ipak nagovarao da daju dohodak, jer da u tuđoj mucu nema Božjeg blagoslova, a medjuto neprestano napućivao kako će se pošteno moći osloboditi od kmetije. Seljaci slušali svećenika, poslali po njegovom savjetu mladež u Ameriku na dobiće. A onda je u Americi bilo zarade, a sad je malo ima, pa se mnogi naši izseljenici vraćaju praznih ruku kući. Kad je doznao svećenik, da je iz Amerike prispjelo dosta novaca i da je došao zgodan čas za odkup zemalja, uputio ih k vlasniku, koji je pristao na prodaju.

U pet se mjeseci našao osamdeset i osam hiljada kruna; manjkalo još šesnaest hiljada kruna, što siromašniji nisu mogli naći za odkup svojih zemalja; svećenik uzeo ih u zajam, podložio u tu svrhu sve svoje imanje ne štedeć ni svoj džepni dobnik. Kad bi sakupljena ciela svota od 104.000 kruna, t. j. 100.000 kruna za odkup, a 4.000 za taksu na kupovni ugovor, bi sklopljena kupo-

prodajna pogodba medj kmetovim i vlasnikom, a to je bilo g. 1900., kmetovi ostali sami vlasnici svojih zemalja i sad su već svoje vinograde obnovili amerikanskom lozom, a gospodar zemalja primio za odkup kruna sto hiljada, kaku je bio tražio, i rastao se najsrdajnije sa svojim bivšim kmetovima, koji ga i danas pozdravljaju i štiju kao i prije.

Ovaj sam vam primjer naveo, da vidite, kako se može pošteno do slobode od kmetstva doći. Da je onaj svećenik svoje mješćane poticao i nagovarao da ne daju dohodak gospodaru zemlje, ovaj bi ih bio putem pravde prisilio na dužnost, mučio ih parničkim troškovima, a do odkupa ne bi bilo došlo, jer Bog ne blagosiljuje buntovnike i otimače.“

Evo kako misle crkvene poglavice o uredjenju kmetjskog pitanja kod nas. Naši nazov-demokrati, mjesto da narod upućuju na rad i na štednju, te da tim načinom prikrpe potrebitu svotu za odkup svojih zemalja iz ruku gospodara, oni ga huchaju protiv njega, samo da jedan težak strada, i da se tamnice pune. Rekli smo više puta, a danas ponavljamo, da se naši kmetjski odnosi ne će moći riešiti onaku, kako, su zamislili naši demokrati.

Danas su vremena puno u prilog tažaku, te ako se ova propuste, teško da budemo imali povoljnih. Filoksera je veliko zlo za težake, ali im je došla u prilog, da se što lakše oslobode od gospode, a to će poštiti, ako budu radili onaku, kako su radili oni seljani, što ih presvietli biskup u svem pismo spominje.

Našim pako župnicima preporučamo, da se ne obaziru na klevete nazov-demokrata, već neka ustraju u svom radu sliedeć naputke svog pastira, jer samo rad će donieti narodu sreće napredka i blagostanja.

Mi s naše strane živo preporučamo našim težacima, da dobro promisle vrhu svake rieči, što im njihov duhovni stariješina presv. biskup piše. Oni mogu do rieči razumiti, jer je pismo napisano jezgrovite, bas za puk, a i pisao ga je pučki sin.

Što nam presvietli biskup pri koncu veli: Odbacite dakle od sebe zle knjige i protucrkvene novine, ta otrovna djela, koja kršćansku svijest u čovjeku slabe, srce izadave i kvare, a ugadjaju samo najnižim nagonima pokvarene čovječje naravi!... Čuvajte se od krčama, od društava i od sastava, gdje se pjevaju bezobrazne pjesme, čitaju protucrkvene novine i nemoralne knjige i drže razuzdani razgovori, te se podkopava ugled vaših duhovnih pastira i pretresuje tuđe poštenje na užtrb kršćanskoj ljubavi. Tim će te načinom pokazati da ste pravi katolici, iskreni rodoljubi i vjerni potomci junačkih djedova, koji su krvlju branili vjeru katoličku, te držali da je ona najjači štiti naroda hrvatskoga.

Poslušamo li savjete našeg presvietlog pastira, bit će nam od koristi i duši i tielu.

Milodari sv. Ocu za postradale u Messini.

Svota, koja je poslana sv. Ocu sa sviju strana svieta za postradale prigodom zadnjega potresa u južnoj Italiji iznosi prema „Freib. Boten“ pet i pol milijuna. Tome se nije mogao nitko ni u snu nadati, kada se je Papa

usudio upraviti apel na katolički svijet. U posljednje je vrijeme darovala monakovska dieceza 70.000 i trierska, a nadbiskupia friburška 45.000 maraka. Zadovoljstvo je sv. Oca s toga veoma veliko i ne samo radi toga, što je sada u stanju da većim darovima pritekne u pomoć postradalima od potresa, nego jer se je tako sam osvjedočio, kako je velika ljubav u katoličkome svijetu prema siromašnoj nesretnoj braći u Siciliji i kako vlada veliko pouzdanje u djelatnost svete Stolice. Za darovatelje je pak od velike utjehe, kad znadu, da se novac, koji je u tu svrhu poslan u Vatikanu predao po pouzdanim osobama biskupima u dotičnim krajevima. To je tim radosnije, što se znade, da taljanska država nije još za unesrećene učinila ništa usuprot toga, što su unišili u njezine ruke već čitavi milijuni sa svih strana vieta. Tako piše: „Corriere d' Italia“ u jednome svome članku: „Ako će se s radnjama tako nastaviti, kao što se radi sada, to ne će u deset godina biti time gotovi.“ — To nam potvrđuje i Dr. Cherot, koga je francuzka vlada odaslala u Messinu, koji upravo porazno kritizuje pomoćnu akciju u Messini: „Vraćam se — piše spomenuti doktor — ogorčen iz Messine. Što se dogodilo sa sa-branim pronosima za milodare? Oni su prošli kroz vladine ruke, pa ipak nisu dospjeli na pravo mjesto. U Reggio i San Giovanni gledao sam svojim očima izglednije i propale ljude, koji su nas hvatali za odielo. Nigdje ne vidjesmo ljude, koji bi im pomagali. O toj suznoj dolini izčesla je svaka nada u spas.

Strašni odnošaji vladaju u Messini, 30.000 preživjelih najkukavnije životari pod šatorima i trajavim daščarama. Nitko nije zaštićen od kiše. Sav onaj smrad i gad ne otiče nikamo, a blato se već dva mjeseca nakuplja oko preostalih kuća. Prvi topliji dan moraju prozurokovati epidemičke bolesti. Više od 50.000 lješina nalazi se još pod ruševinama. Orudja nema, izdaju se i opozivlju zapoviedi, gradi se i radi bez sustava, za to ni nema uspjeha. Liečnike se nije puštalo na obalu, pače je bilo zabranjeno i djeljenje živeža. Čak i „Crvenom Križu“ stavljale su se kojekakve zapreke. Miljuni, što ih je Evropa sabrala za Kalabriju, propali su. U gornjim mjestima o kakvoj pomoćnoj akciji nema ni govora. Dnevice umire stotine ljudi, a da se za to baš nitko ne brine“.

Pravo na novčanu podporu za obitelji ljudi sad pozvanih u vojsku.

Na osnovi zakona od 13. lipnja 1880 br. 70 l. d. z., dieli država pripomoći za obitelji osoba pozvanih sad pod oružje.

Ministar zemaljske obrane na 18. tek. mj. u vojnom odboru zastupničke kuće izričito je rekao, da je sad nastao slučaj, da obitelji pozvanih u vojsku (i mornaricu) dobiju pripomoći.

Pravo na podporu, imaju oskudne obitelji pozvanih osoba, osobito one, koje živu od nadnica, bilo da ove primaju u službi državnoj ili privatnoj. Po tom imaju pravo na podporu u prvom redu žena i djeca pa i roditelji, djedovi i braća, u koliko ih pozvani pod oružje hrane.

Podpora se dieli za svakoga pozvanoga pod oružje. Podpora se dobiva u novcu iz državne blagajne i baš za prehranu

i za stanarinu. Ukupno u Dalmaciji za svaku osobu, koja ima pravo na podporu, ide na dan: 84 pare ako ima više od 8 godina, a 42 pare ako ima manje od 8 godina.

Nikako pak ukupna podpora za jednu obitelj ne smije biti veća, nego li je dobivao dotični pozvanik pod oružje.

Podporu treba pitati kod kotarskog poglavarstva pismenom molbom, koju treba sastaviti po sljedećem uzorku:

C. k. kotarskom poglavarstvu
u
Šibeniku.
Marija Župić žena Ivanova
iz

Doca.

Moj muž Ivan rođen godine 1878. bio je pozvan dana 20. ožujka o. g. pod oružje u c. kr. domobranksu pukovnicu u Šibenik. Ostavio je kod kuće mene i troje djece; on nas je jedini uzdržavao svojom nadnicom, te smo sad u podpunoj biedi, jer ništa ne posjedujemo.

Pitamo stoga doznačenje podpore u smislu zakona od 13. lipnja 1880., br. 70 l. d. z.

Djeca mi imaju 3, 5 i 8 godina.
Podpis.

Ne treba za molbenicu nikakvog biljega a ne treba trošiti ni za poštarinu, kad se molba — nepreporučeno — preda na poštu.

Podpore će se primati unapried izplaćene svakog 1. i 16. od mjeseca.

Potanje obavijesti dava naše uredništvo.

Demokratskoj zlobi.

Ti se smiješ — nemaš stida
Otrovnice, zmijo ljuta!
Poznamo te — bježi nam s vida!
Ukloni se s našeg puta!
Vrebaš oko pučke pete,
Da otruješ ljudsku sreću,
Svud ti trovne striele lete;
Čak svetinje vjerske kreću.

Tvoj nasrtaj div dočika
Bez oklopa i bez štita,
S pouzdanjem pravednika
O ledinu tebe hita; —
Previjaš se, mučiš kobno,
Trzaš, grizeš da utečeš;
Puca srce tvoje zlobno,
Jer se divu otet ne češ.

Borba s tobom jest umjeće,
Predobit te nije mučno,
Istina ti ruke sieće,
Dok se boriš bjesomučno — —
Najveća si kukavica,
Kad s' namjeriš na junaka,
Koj' ti krinku zbacis s lica,
Da se vidi kol' s' opaka.

Tvâ prividna traje slava
Do zlokobnog za te časa,
Dok ne spozna tebe java
I osudi s lažnog glasa; —
Tad pravednost veću cienu
S tog poraza sebi steće,
Zlobna dušo kudgod krenu
Ljudski prezir nek te sreće!

Naši dopisi.

Iz knjige mjestnih starješina.

Prvić Šepurina, 29. III. 1909.

Uz mnoge prljavštine, koje izniesmo o našim mjestnim starješinama evo i ove: Kako se govori — mnogima u mjestu stvar je poznata, da su se naše mjestne poglavice putem občine obraćale vladi, da im udiele ložâ i drugih stvari mukte ili uz pô ciene. Posestrima občina milostivoj preporučila, što u većoj mjeri. Kad prispjelo, prodavalo se puku za veću svotu, e da se tim nasite i napoje „ždrokonja i bevanja“. Iz pouzdana izvora saznajemo, da je Zemaljski Odbor ukinuo one četiri krune samosilna nameta. Sad se pronalaze novi izvori „per la compagnia bella dei tre mori“. Pronose se glasovi, da se je glavari sa pokr. škol. viećem sporazumio, da bi se premjestilo školsko pokuštvo u „seosku kuću“; iz čega bi crpio koristi samo on, jer potajice — bez seoskog zbora — za to ugovara. Pitamo sada: „Dokle li će Martinova samovolja povlačiti se na štetu seljana i kad će kost njegovih prljavština prisjesti mu u grlu?!

Šepuriniani, Šepuriniani! Budimo ljudi, nek nam se sviet ne ruga i ne čudi!“

Šepurinski javni glas.

*

Na znanje vladi i zemaljskom odboru.

Iz Žirja, 18. ožujka.

Neki dan se u našem selu odigrao riedki prizor. Došao nam jedan općinski prisjednik sa stražarom i dvojicom žandara. Dočekali ih seoski upravitelji, glavari i pristav sa pet rondaša. Glavari i rondaši uzeli svaki po komad orudja: poluge, lašuna, te stali ko divlji rušiti zid, što zatvara dvorište i brani kuće od navale vode. Za tim udariše na put, koji je napravljen za porabu seljana. Napokon ne pošteđiše ni vinograde nasadjene amerikanskom lozom; u koliko im je vrijeme dopuštalo, marljivo su orili, gulili i rušili.

Ne čudimo se našim seoskim upraviteljima, jer je u njih malo pameti i smisla za nešto dobra, ali se čudimo općinskom upraviteljstvu zlarinskom, kako može dozvoliti ovakova barbarstva u dvadesetom vieku.

Dok se nastoji pomoći biednome težaku dieleći zajmove, da se sadi amerikanska ioza; dok selo već tri godine zaludu pita, da mu se podieli zajedničko zemljište; dok je zemaljski odbor već dva puta potakao općinu, da požuri diobu; — naši seoski i općinski upravitelji ne mare za sve to, već rade sasvim obratno. Diobom hotimice zatežu. Sudbeno proganjaju pojedine seljane, udaraju velike globe radi pačanja u priuzeto zemljište, te ih sile, da gule amerikansku lozu od više godina. To im nije dosta, već šalju komisiju za komisijom, te proti volji sela i seoskoga zbora ruše krvave trude seljana. Na ovaj način ne dadu čovjeku da radi; podržavaju trajni nemir i mržnju medju seljanima; selo mora snašati velike troškove, a oni beru mastne plate.

Sretnih li nas, dok budemo imali ovako vriedne i savjestne upravitelje!

Seljani.

(Dok budete imali na glavi vaše občine čovjeka, koji gleda samo sebe i svoj drob, bit će vam uvijek ovako. Bilo bi već vrijeme, da se vaši seljani osvieste i postanu

ljudi, koji će znati braniti svoja prava. a ne biti pokorne sluge gulikoža, bahatog Marina i njegovih prirepina. Uredn.)

Viesti.

Novi liečnik. Naš dobri prijatelj gosp. Frano Dulibić, brat našeg zaslužnog narodnog zastupnika Dra. Ante Dulibića u prošli ponedjeljak bio je promaknut na čast doktora liečništva. Od srca čestitamo!

Za obitelji rezervista. Ministarstvo za zemaljsku obranu je poduzelo sve mjere, kako bi obiskrbilo obitelji vojnika, koji su pod oružje pridržani, dotično pozvani. U tom pogledu vriede ove ustanove: U obitelj se broje: žene, djeca, roditelji, djed i baba. Svaka od ovih osoba ima pravo na dnevnu obiskrbu u koliko je pozvanik bio uzdržavatelj obitelji. Osim toga, ako obitelj ne stanuje u vlastitom stanu, dobija odštetu za stanarinu, koja iznaša polovicu odštete za obiskrbu. Dnevna odšteta za obiskrbu svakog člana obitelji iznaša za Trst 67 helera na dan za svakog (za stanarinu 33 $\frac{1}{2}$ helera), za Primorje 63 helera (za stanarinu 31 $\frac{1}{2}$ helera), za Dalmaciju 60 helera (30 helera stanarina). Za djecu ispod osam godina odšteta za obiskrbu iznaša samo polovicu. Cielokupna odšteta koja pripada obitelji, ne smije biti veća od srednje dnevne zarade u tom mjestu. Ove podpore biti će samo onda udieljene, ako ih budu tražili oni, koji imaju pravo. Molbe se moraju upraviti na kotarsko poglavarstvo i to bez biljega i poštanske marke, ali uz napomenu na kuverti da je molba za podporu. Podpore će biti izplaćene prvog i petnaestog u mjesecu za pol mjeseca unapred. Vrieme kada se ima pravo na podporu je ovo: Obitelji onih, koji su u oktobru pridržani u daljnoj službi, imaju pravo na podporu od 1. siečnja. Obitelji onih doknadnih pričuvnika, koji su sada pozvani imaju pravo od dana, kada su pozvani.

Svega po malo.

„Unione latina“. U petak bila je u Beču konstituirajuća sjednica novoga parlamentarnoga udruženja na carevinskom vieću. Tom će udruženju pripadati romanski i talijanski zastupnici konservativnoga i liberalnoga smjera. Jedno će vrijeme biti predsjednik Talijan, a onda opet Rumunj.

Osudjene supruge narodnih zastupnika radi antisemitskih poklika. Javljaju iz Karlovca, da su gospodje Anka Vinković i Katica Lukinić, supruge narodnih zastupnika, osudjene presudom kr. redarstvenog povjereništva u Karlovcu od 1. veljače o. g. — po § 11. naredbe od 20. IV. 1854. — svaka na kazan globe od 25 kruna, odnosno na tri dana zatvora, u korist gradske ubožničke zaklade, zbog toga, što su na javnom mjestu prigodom jedne manifestacije dne 17. XII. 1908. vikale: „Dolje židovi!“

Nakita za 25 milijuna. Na neki kostimirani ples u Petrogradu došla je kneginja Demidov-Donato kao Aspazija, te je imala na sebi dragocienosti za 10 milijuna rubalja (25 milijuna kruna). Zlatom izvezena haljina bila je posijana dijamantima u vriednosti od 5 milijuna rubalja. Dijadem je imao vriednost od dva milijuna rubalja, a isto toliko bila je vriednost ogrlica od biserja, dočim su narukvice cienili na milijun rubalja.

Kralj Alfonzo protiv dvoboja. Mladi aktivni časnički auditor španjolske vojske Don Jose Marija Laguna, dobio je ovih dana od svojega vladara Alfonza XIII. križ reda Karla III. u priznanje njegova nastojanja protiv dvoboja i u priznanje zasluga, koje je stekao u ime Španije na prošlogodišnjem antidulskom kongresu u Budimpešti. Auditor Jose Marija Laguna bio je na čelu španjolske delegacije u Budimpešti, te pripada najvažnijim članovima internacionalnoga budimpeštanskoga antiduelnoga odbora. Ne samo po visokoj časti, koja je tim križem spojena, nego i motivima, radi kojih je auditor Laguna odlikovan, znači to odlikovanje markantnu demonstraciju Alfonza XIII. i njegove vlade u prilog antiduelizma. Auditor Jose Marija Laguna bio je tek prošloga ljeta odlikovan od kralja Alfonza bielom križem (vojnički red pour le Merite) i to poradi knjige, koju je objavio protiv časničkoga dvoboja prije koje tri godine. U isto vrijeme, kako je odlikovan Laguna, podielio je kralj Alfonzo XIII. križ Izabele katoličke mladome novinaru Juanu Perisu Mencheti, koji je sudjelovao antiduelnom kongresu u ime španjolske štampe.

Kolera u Rusiji. Nedavno se je šef zdravstvenoga povjerenstva u Petrogradu zahvalio na svojoj službi, jer se pokazao premalo energičnim. Sada imade Petrograd novoga šefa zdravstvenoga. Medjutim se sad javlja, da se kolera stala opet širiti. U roku od 24 sata imade 120 do 150 bolesnika. Osim toga umire danomice sve više ljudi od kolere. U svemu je od početka epidemije oboljelo od kolere 10.207 osoba, a umrlo 4 80.

Kraljica Natalija opasno bolesna. Bivša srbska kraljica Natalija leži teško bolesna u svojoj vili u Biaritzu, odakle se javila svojoj bivšoj dvorskoj dami, gospodji Simonović. Medju ostalim još piše, da se u politiku ne želi pačati, ali da želi zatiranome srbskom narodu svu sreću i moli, neka se ne zaboravi na nju i na Obrenovića, jer je i ona već davno oprostila svojim neprijateljima.

Rusija treba 20.000 pučkih učitelja. Već se mnogo čulo o ruskoj prosvjeti. Sada se uvodi u Rusiji sveopća školska obvezanost mnoga mjesta i sela, koja nису dosada imala škole, grade školske zgrade i osnivaju školske občine. Tomu treba čitava vojska učitelja 20.000 na braju. Učiteljske škole ne mogu da dadu toliki broj učitelja, pa će na neka mjesta isluženi vojnici i činovnici, što dakako ne će biti baš na uhar narodnoj prosvjeti. Da se ipak namakne dostatan broj izučenih učitelja, osnovat će država više novih učiteljskih škola u svim gubernijama.

Razkol medju socijalistima u Nizozemskoj. U Amsterdamu obdržavala se u sriedu glavna skupština socijal-demokratske stranke. Pristaše Marxa zaključise tuj osnovati novu socijalističku stranku. i ta će nova socijalistička stranka početi na izbore u mjesecu svibnju sa svojim kandidatima. Na skupštini je pokušao sâm tajnik belgijske socijalističke internacionalne sekcije Huysmans da zaprieči raskol i da pomiri marksiste i revizioniste. No to mu nije uspjelo.

Prisposlano.

Načelniku Marinu

Zlarin.

Dosta žalostne činjenice sile me, da Vam upravim ovo pismo, e da javno mnijenje izda svoj sud o Vama. Vama, „Jupiteru zlarinski“ iz moje nizine, ako smijem, (jer se kod Vas ne smije postavljati ikakva pitanja u prilog općeg interesa, već samo klimajuć glavom slipeo odobravati, što vi hoćete i kako hoćete) postaviti ću ovo pitanje: „Zašto se meni, kao občinskom prisjedniku, imajuć dotični referat, tri puta odbio predlog, da se ponaprave sliedeće ulice: kod Kordičevih, kod Kokinih, kod Aleksinih, kod Markovićevih, kod Kandijaševih, — koje su vratolomne?! Nesretni slučajevi svjedoče, da su takove. Moguće da je to, jer su „neki“ od navedenih Vaši nenavidnici! Razabrali je po tome, što se Vi meni izraziste, da šta će mi „oni pasi“, kad dodju pokraj mora nek se šetaju. Kad općinska blagajna ne bi imala par kruna da potroši za opći interes mješćana, a ono bar moglo se iz oskudne zaklade, mjesto što se ponapravljalno nepotrebno. I time, što sam se ja po dužnosti starao za dobro svojih mješćana, tužili ste me na Poglavarstvo, kao buntovnika. Tako može postupati samo pošteno srce Šime Marina! Da ne cienite i unapried, da smo občinski prisjednici manje vrijedni, nego li služkinja dra. Filipa Smolčića (kako ste se izrazili jednom seoskom glavaru u prizemlju Poglavarstva) pozivljem Vas, da obračunate sa mnom, kao općinskim prisjednikom, putem javnosti, a ja ću do potrebe iznieti na vidjelo svako Vaše postupanje, pa neka Vas nepristrano javno mnijenje po njemu sudi.

Zlarin, 31. ožujka 1909.

Ante Alfier,

obć. prisjednik.

(Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

Uredn.)

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug) — Šibenik

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda.

Da se sapun u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ što lakše popularizira a na molbu raznih hrvatskih obitelji, u promet su stavljani mali sandučići, sadržavajući 27 komada, sa sandučićem kg. 5 najfinije vrsti sapuna, kojeg se može rabiti za sve kućne potrebe, uz cieniu od K 3'85 franko od poštarine.

Ovim načinom pruža se prigoda svakoj hrvatskoj obitelji, da može bez svoje štete više puta godišnje doprinášat obol hrvatskoj sirotinji u Istri.

Za oveće naručbe svih vrsti Družbinog sapuna tvorničke cienne. Naručbe se šalju, glavnoj razprodaji:

IVAN LENTIĆ,
Milna (Dalmacija).

6—8

Hrvati i Hrvatice!

pomozite družbu
Svetog Ćirila i Metoda!

Svoj k svome!

Župnici crkvinarstva bratovštine
koji žele

prave svieće

od pčelnog voska

neka naruče na

„Jedinu hrv. tvornicu voštanih svieća“
na paru

Vladimira Kulića, Šibenik (Dalm.).

Ponude i cienići šalju se badava i franko.

HRVATSKA TISKARA - ŠIBENIK

obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima. te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje, od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cienne. — Ima bogati izbor slova, a može izim štampanja izradjivati svakovrstne radnje u bojama.

Preporuča svoju izvrstno uređenu KNJIGOVEŽNICU.